

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie

Instytut Pielęgniarstwa

Opis modułu kształcenia

Nazwa modułu (przedmiotu)		Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia			Kod podmiotu		IP.I/OS-AiP wZZ				
Kierunek studiów		Pielęgniarstwo									
Profil kształcenia		praktyczny									
Poziom studiów		Studia pierwszego stopnia									
Specjalność		-									
Forma studiów		stacjonarny									
Semestr studiów		VI									
						Zajęcia z zakresu nauk podstawowych		Nie			
Tryb zaliczenia przedmiotu			Egzamin		Liczba punktów ECTS				Sposób ustalania oceny z przedmiotu		
Formy zajęć i inne		Liczba godzin zajęć w semestrze			Zajęcia teoretyczne	2	Zajęcia praktyczne	1	Praktyka zawodowa	1	Waga w %
		Całkowita	Pracy studenta	Zajęcia kontaktowe	Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w ramach form zajęć						
Wykład		20	5	15	Egzamin - sprawdzian pisemny, test wyboru i uzupełnień					50%	
Zajęcia praktyczne		25	5	20	Zaliczenie - sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych					30%	
Praktyka zawodowa		40	-	40	Zaliczenie - sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych					15%	
Samokształcenie		30	30	-	Praca pisemna- referat lub prezentacja multimedialna					5%	
Razem:		115	40	75						Razem	100 %
Kategoria efektów	Lp.	Efekty kształcenia dla modułu (przedmiotu)			Sposoby weryfikacji efektu kształcenia		Efekty kierunkowe		Uwagi		
Wiedza	1.	Zna zasady planowania opieki nad chorymi w przebiegu znieczulenia i w stanie zagrożenia życia.			Sprawdzian pisemny		D.W6.				
	3.	Zna rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego na blok operacyjny.			Sprawdzian pisemny		D.W12.				
	4.	Charakteryzuje techniki i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad chorym w trakcie znieczulenia i po zabiegu.			Sprawdzian pisemny		D.W9.				
	5.	Zna zasady przygotowania sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym.			Sprawdzian pisemny		D.W41.				
	6.	Zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie anestezjologicznym.			Sprawdzian pisemny		D.W5.				
	7.	Charakteryzuje metody znieczulenia regionalnego i zadania pielęgniarki anestezjologicznej w trakcie i po znieczuleniu regionalnym.			Sprawdzian pisemny		D.W44.				
	8.	Charakteryzuje kierunki obserwacji pacjenta w trakcie zabiegu operacyjnego, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym.			Sprawdzian pisemny		D.W42.				
	9.	Zna przebieg procesu znieczulania oraz zasady i metody opieki nad pacjentem po znieczuleniu.			Sprawdzian pisemny		D.W43.				
	10.	Charakteryzuje grupy leków stosowanych do znieczuleń i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania.			Sprawdzian pisemny		D.W8.				
	11.	Zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku, rodzaju znieczulenia.			Sprawdzian pisemny		D.W4.				
	12.	Zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności.			Sprawdzian pisemny		D.W26.				
	13.	Rozpoznaje stany zagrożenia życia w trakcie prowadzenia znieczulenia i opisuje monitorowanie pacjentów metodami przyrządowymi i bezprzyrządowymi.			Sprawdzian pisemny		D.W45.				
	14.	Zna zasady profilaktyki zakażeń na bloku operacyjnym.			Sprawdzian pisemny		D.W47.				
	Umiejętności	1.	Gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki nad pacjentem znieczulonym do zabiegu operacyjnego i po zabiegu operacyjnym.			Praca pisemna (proces pielęgnowania) Obserwacja ciągła		D.U1.			
2.		Rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki na bloku operacyjnym.			Obserwacja ciągła		D.U2.				

	3.	Prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu znieczulenia prowadzących do stanu zagrożenia życia.	Obserwacja ciągła	D.U5.	
	4.	Prowadzi tlenoterapię bierną i czynną oraz doraźnie podaje tlen, kontroluje stężenie glukozy we krwi u chorych nieprzytomnych i w stanie zagrożenia życia oraz modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej.	Sprawdzian praktyczny	D.U11.	
	5.	Dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta w trakcie znieczulenia i po zabiegu operacyjnym, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarzką.	Sprawdzian praktyczny	D.U13.	
	6.	Rozpoznaje stany nagłego zagrożenia zdrowia i życia u pacjentów znieczulanych.	Obserwacja ciągła	D.U16.	
	7.	Rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, u chorych w trakcie prowadzenia znieczulenia.	Obserwacja ciągła	D.U20.	
	8.	Prowadzi rozmowę terapeutyczną oraz stosuje techniki kontaktu pozawerbalnego w przypadku chorych przygotowywanych do znieczulenia.	Obserwacja ciągła	D.U22.	
	9.	Doraźnie tamuje krwawienia i krwotoki.	Sprawdzian praktyczny	D.U23.	
	10.	Przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego na bloku operacyjnym.	Obserwacja ciągła	D.U26.	
	11.	Prowadzi dokumentację opieki nad chorym znieczulonym do zabiegu operacyjnego w trakcie i po zabiegu operacyjnym.	Obserwacja ciągła, Sprawdzian praktyczny	D.U28.	
	12.	Ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe.	Sprawdzian praktyczny	D.U29.	
	13.	Dostosowuje interwencje pielęgniarckie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych rozpoznanych u chorego znieczulonego w trakcie i po zabiegu operacyjnym.	Sprawdzian praktyczny	D.U32.	
	14.	Wykonuje defibrylację automatyczną (AED) i bezprzrządowe udrażnianie dróg oddechowych.	Sprawdzian praktyczny	D.U17.	
	15.	Pielęgnuje pacjenta z rurką intubacyjną .	Sprawdzian praktyczny	D.U21.	
	16.	Przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza, właściwie pielęgnuje wkłucia naczyniowe u chorych znieczulanych.	Sprawdzian praktyczny Obserwacja ciągła	D.U33.	
Kompetencje społeczne	1.	Szanuje godność i autonomię pacjentów powierzonych opiece w trakcie prowadzenia znieczulenia.	Obserwacja ciągła	D.K1.	
	2.	Systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	Obserwacja ciągła	D.K2.	
	3.	Przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece nad pacjentami znieczulonymi.	Obserwacja ciągła	D.K3.	
	4.	Wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych.	Obserwacja ciągła	D.K4.	
	5.	Przestrzega praw pacjenta.	Obserwacja ciągła	D.K5.	
	6.	Rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe.	Obserwacja ciągła	D.K6.	
	7.	Przestrzega tajemnicy zawodowej.	Obserwacja ciągła	D.K7.	
	8.	Współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	Obserwacja ciągła	D.K8.	
	9.	Jest otwarty na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta.	Obserwacja ciągła	D.K9.	
	10.	Przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami.	Obserwacja ciągła	D.K10.	

Prowadzący

Forma zajęć	Prowadzący zajęcia (tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko)
Wykład	Lek. med. Małgorzata Łabuz- Margol Mgr Agnieszka Wolińska
Zajęcia praktyczne	Mgr Agnieszka Wolińska
Praktyka zawodowa	Mgr Agnieszka Wolińska, opiekun praktyki zawodowej; pielęgniarka lub pracownik danego przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego (mgr Agata Woźniak ZOZ Nysa)
Samokształcenie	Mgr Agnieszka Wolińska

Treści kształcenia

Wykład		Metody dydaktyczne	Wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych	
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:		Liczba godzin
1.	Ogólne zagadnienia anestezjologiczne. Znieczulenia- rodzaje, wprowadzenie do znieczulenia, przebieg, powikłania. Zadania pielęgniarki anestezjologicznej w zespole terapeutycznym.	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie premedykacji, - wyjaśnia pojęcia: anestezja, analgezja, zwiotczenie, - charakteryzuje rodzaje znieczuleń: znieczulenie ogólne, znieczulenie przewodowe, (znieczulenie zewnątrzoponowe, krzyżowe, podpajęczynówkowe - rdzeniowe, nasiękowe), - przedstawia zasady wprowadzenia do znieczulenia ogólnego i zasady jego prowadzenia, - objaśnia zasady przygotowania pacjenta do znieczulenia ogólnego, - wymienia powikłania znieczulenia ogólnego oraz zasady zapobiegania wystąpieniu powikłań w trakcie zabiegu operacyjnego w wyniku znieczulenia, - opisuje zasady pielęgnacji pacjenta po znieczuleniu ogólnym. 		2
2.	Znieczulenie przewodowe.	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje znieczulenie przewodowe – zasady przygotowania, wykonywania , wskazania, przeciwwskazania, - opisuje powikłania po znieczuleniach przewodowych, - omawia zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem po znieczuleniu przewodowym. 		2
3.	Znieczulenie miejscowe.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia leki miejscowo znieczulające – stosowanie, powikłania, - przedstawia zasady postępowania przy występowaniu objawów toksycznych. 		1
4.	Znieczulenie w położnictwie.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia postępowanie anestezjologiczne u kobiet w ciąży z uwzględnieniem zmian adaptacyjnych i ich wpływu na postępowanie w czasie znieczulenia, - objaśnia zasady znieczulenia do cięcia cesarskiego, - omawia zasady znieczulania porodu. 		2
5.	Znieczulenie w pediatrii.	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia odrębności postępowania anestezjologicznego u pacjentów pediatrycznych, - przedstawia zasady opieki nad dzieckiem przed i po znieczuleniu. 		2
6.	Problemy anestezjologiczne w neurochirurgii.	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia postępowanie anestezjologiczne u pacjentów z urazami czaszkowo- mózgowymi. - omawia zasady znieczulania w trybie nagłym, - przedstawia zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem znieczulonym do zabiegów neurochirurgicznych i zabiegów w trybie nagłym. 		1
7.	Postępowanie reanimacyjne w nagłym zatrzymaniu krążenia . Podstawowe zabiegi reanimacyjne u dorosłych i dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie i objawy nagłego zatrzymania krążenia, - definiuje pojęcia: reanimacji, resuscytacji oddechowej, resuscytacji krążeniowej, - przedstawia standardy prowadzenia reanimacji bezprzyrządowej u dorosłych i dzieci, - przedstawia standardy prowadzenia reanimacji przyrządowej u dorosłych i dzieci, - wymienia przyrządy stosowane do prowadzenia reanimacji przyrządowej i omawia zastosowanie: maski twarzonej i worka Ambu, intubacji dotchawiczej przez usta i przez nos, konikotomii, - wymienia skład walizki reanimacyjnej, - wyjaśnia różnice w prowadzeniu reanimacji dorosłego i dziecka. 		3
8.	Rola pielęgniarki w postępowaniu reanimacyjno-resuscytacyjnym	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zakres kompetencji i czynności pielęgniarki w resuscytacji oddechowej i krążeniowej, - przedstawia zasady realizacji zleceń lekarskich podczas postępowania reanimacyjnego, - objaśnia zasady przygotowania i podawania leków reanimacyjnych. 		2
Razem liczba godzin:				15

Zajęcia praktyczne		Metody dydaktyczne	Instruktaż wstępny, bieżący i końcowy. Studium przypadku. Ćwiczenia praktyczne.
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:	Liczba godzin
1.	Zasady przygotowania pacjenta do znieczulenia ogólnego i pielęgnacja po znieczuleniu.	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje przyjęcia pacjenta na blok operacyjny zgodnie z zasadami postępowania pielęgniarki anestezjologicznej, - uczestniczy w przygotowaniu pacjenta do znieczulenia ogólnego i pielęgnuje pacjenta po znieczuleniu i zabiegu operacyjnym, - różnicuje leki stosowane w znieczuleniu ogólnym i na poszczególnym jego etapie(dawki leków, stężenie), - rozpoznaje skutki uboczne leków stosowanych do znieczulenia, - obsługuje podstawową aparaturę wykorzystywaną w trakcie prowadzenia znieczulenia ogólnego przy zabiegu operacyjnym, - rozpoznaje objawy powikłań po znieczuleniu ogólnym, - prezentuje umiejętności panowania nad emocjami i współpracy w zespole terapeutycznym, - przejawia poczucie empatii i wysokiej kultury w kontaktach interpersonalnych. 	4
2.	Monitorowanie stanu pacjenta w trakcie zabiegu operacyjnego w znieczuleniu ogólnym.	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzi stałą kontrolę funkcji życiowych chorego, - dokonuje pomiaru i analizy parametrów życiowych pacjenta operowanego, - uczestniczy w ocenie głębokości znieczulenia i zwiótczenia, - uczestniczy przy wdrażaniu właściwych interwencji w przypadku wystąpienia stanu zagrożenia życia w trakcie trwania i po zabiegu operacyjnym, - prezentuje wysokie poczucie odpowiedzialności za chorego. 	4
3.	Zasady przygotowania pacjenta do znieczulenia regionalnego i pielęgnowanie pacjenta po zabiegu.	<ul style="list-style-type: none"> -przygotowuje pacjenta do znieczulenia regionalnego i pielęgnuje pacjenta po wykonaniu zabiegu, - rozpoznaje powikłania znieczulenia regionalnego i planuje właściwe postępowanie. 	4
4.	Znieczulenie miejscowe- postępowanie pielęgniarki. Leczenie bólu przewlekłego.	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje pacjenta oraz zestaw do wykonania znieczulenia miejscowego, -dokonuje oceny natężenia bólu poprzez zastosowanie skal do oceny bólu, - podaje leki przeciwbólowe, - uczestniczy w planowaniu leczenia p/bólowego. 	2
5.	Postępowanie reanimacyjne w nagłym zatrzymaniu krążenia . Podstawowe zabiegi reanimacyjne u ludzi dorosłych i niemowląt.	<ul style="list-style-type: none"> -ocenia funkcje życiowe poszkodowanego, pacjenta, -prowadzi reanimację bezprzyrządową i przyrządową według obowiązujących standardów w warunkach pozaszpitalnych i w warunkach szpitalnych. - przeprowadza reanimację u człowieka dorosłego i dziecka, - udrażnia drogi oddechowe , - prowadzi sztuczną wentylację metodą usta-usta, usta- nos, - prowadzi sztuczną wentylację za pomocą maski twarzowej i worka samorozprężalnego typu Ambu, - prowadzi pośredni masaż serca, - uczestniczy w wykonywaniu defibrylacji, - przygotowuje zestaw i leki do intubacji, - asystuje w trakcie intubacji. - właściwie postępuje z chorym zaintubowanym, - kompletuje walizkę reanimacyjną. 	6
Razem liczba godzin:			20

Praktyka zawodowa ODDZIAŁ ANESTEZJOLOGII I INTENSYWNEJ TERAPII MEDYCZNEJ, BŁOK OPERACYJNY	Wykaz umiejętności praktycznych W wyniku kształcenia praktycznego student:
<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje przyjęcia pacjenta do oddziału anestezjologii i intensywnej opieki medycznej, - prowadzi właściwą dokumentację, - monitoruje pacjenta na oddziale anestezjologii i intensywnej opieki medycznej: - wykonuje pomiar ośrodkowego ciśnienia żylnego, - wykonuje pomiar temperatury ciała (powierzchniowej i centralnej) dostępnymi technikami, - wykonuje pomiar saturacji, - ocenia wydolność oddechową w zakresie częstości, głębokości i charakteru oddechu, - ocenia stan świadomości chorego, - ocenia zabarwienie, ciepłotę, wilgotność, napięcie i zmiany patologiczne na skórze pacjenta, - ocenia reakcję źrenic pacjenta, - prowadzi dobowy bilans płynów, - ocenia umiejscowienie i trwałość umocowania cewników, rurek i drenów, - rozpoznaje objawy zatrzymania krążenia, - prowadzi resuscytację krążeniowo-oddechową zgodnie z przyjętymi standardami, - udroźnia drogi oddechowe, - prowadzi oddech zastępczy, - wykonuje pośredni masaż serca, - przygotowuje zestaw do reanimacji przyrządowej, - wentyluje workiem Ambu, - asystuje bądź wykonać defibrylację, - podaje leki oraz przetacza dożylnie płyny w ramach planu leczenia i postępowania resuscytacyjnego, - planuje i prowadzi opiekę pielęgniarską w zależności od rozpoznanego stanu pacjenta, - ocenia stan chorego i jego sytuację psychospołeczną. - zapobiega powikłaniom: zapaleniu płuc, odleżynom, odparzeniom, zniekształceniom w stawach u chorego unieruchomionego, z ograniczoną aktywnością ruchową i chorego nieprzytomnego, - wykonuje toaletę drzewa oskrzelowego, wykonuje nebulizację u chorego z rurką intubacyjną lub tracheostomią - pielęgnuje pacjenta z rurką tracheotomią. - asystuje przy zabiegach inwazyjnych: wkłucie centralne, nakłucie opłucnej, nakłucie lędźwiowe - pielęgnuje wkłucie centralne i obwodowe, - asystuje podczas intubacji, - podaje leki drogą dożylną przez wkłucie centralne, - prowadzi żywienie enteralne i parenteralne, - karmi, prowadzi odżywianie chorego w zależności od przyjętej metody żywienia (enteralnie i parenteralnie), - współuczestniczy w rehabilitacji chorego w intensywnej terapii, - obsługuje aparaturę stosowaną w anestezjologii i intensywnej opiece medycznej: podstawowa obsługa aparatu do znieczuleń, podstawowa obsługa respiratora, obsługa aparatury monitorującej parametry życiowe, - sprawuje opiekę pielęgniarską nad pacjentem znieczulonym do zabiegu operacyjnego i po zabiegu, - asystuje przy wszystkich typach znieczuleń, - przygotowuje zestawy do poszczególnych typów znieczuleń, - przygotowuje pacjenta do znieczulenia, - pielęgnuje pacjenta po znieczuleniu, - dokumentuje przebieg znieczulenia, - monitoruje parametry życiowe pacjenta. 	
Ogólna liczba godzin: 40	

Samokształcenie	Metody dydaktyczne	Praca pisemna w formie referatu, prezentacja multimedialna
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:
1.	Podstawy diagnostyki i leczenie bólu przewlekłego.	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie bólu przewlekłego, - przedstawia metody oceny bólu, - opisuje metody leczenia bólu, - wyjaśnia pojęcie drabiny analgetycznej, - charakteryzuje grupy leków stosowanych w terapii przeciwbólowej.
2.	Powikłania znieczulenia ogólnego. Rola pielęgniarki anestezjologicznej w profilaktyce powikłań po znieczuleniu ogólnym	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje powikłania występujące w trakcie i po znieczuleniu ogólnym, - charakteryzuje postępowanie pielęgniarki ukierunkowane na profilaktykę powikłań w trakcie zabiegu operacyjnego w znieczuleniu ogólnym, - przedstawia rolę pielęgniarki w profilaktyce powikłań po znieczuleniu ogólnym.
3.	Etyczne zasady opieki medycznej w oddziale intensywnej terapii. Proces odstępowania od dalszego leczenia.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie śmierci, - wymienia kryteria śmierci mózgu, - opisuje etyczne uwarunkowania opieki nad chorym umierającym w oddziale intensywnej opieki medycznej, - przedstawia procedury pobrania narządów do przeszczepu, - przytacza przepisy prawne dotyczące problematyki transplantacji narządów.
Razem liczba godzin:		30

Literatura podstawowa:

1.	ABC intensywnej terapii / red. Mervyn Singer, Ian Grant; red. wyd. pol. Juliusz Jakubaszko; tł. z ang. Bogdan Kamiński. - Wyd. 1 pol.. Wrocław : Górnicki Wydaw. Medyczne, 2004.
2.	Anestezjologia / Arnold J. Berry, Gundy B. Knos; red. wyd. pol. Zbigniew Rybicki; tł. z ang. Jarosław Bogdański [et al.]. - Wyd. 1 pol. - Wrocław : Urban & Partner, 1999.
3.	Anestezjologia = Anästhesie / Reinhard Larsen; red. wyd. pol. Andrzej Kübler; tł. z niem. Hanna Billert [et al.]. - Wyd. 2 pol. - Wrocław : Urban & Partner,
4.	Anestezjologia i intensywna terapia – red. A. Kamiński, A. A. Küble, PZWL
5.	Anestezjologia kliniczna / Carl L. Gwinnutt; wstęp Frank Walters; red. wyd. pol. Jacek Jastrzębski; tł. z ang. Mirosław Ponichter. - Wyd. 1 pol. - Wrocław : Urban & Partner,
6.	Anestezjologia dziecięca / red. Tadeusz Szreter; Elżbieta Chudzyńska-Pomianowska [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 1999.
7.	Anestezjologia i intensywna opieka : klinika i pielęgniarstwo : podręcznik dla studiów medycznych / red. Laura Wołowicka, Danuta Dyk; Janusz Andres [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 2007.
8.	Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych (W OPRACOWANIU) / red. Maria Krzezińska-Pakuła; współaut. Halina Adamska-Dyniewska. - Warszawa : Państw. Zakład Wydawnictw Lekarskich,
9.	Stany zagrożenia życia : wybrane standardy opieki i procedury postępowania pielęgniarskiego / red. Maria Kózka. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego,
10.	Intensywna Terapia –Z.Rybicki.Novus Orbis Gdańsk 1998.
11.	Ból : diagnostyka, leczenie i prewencja / Claude Saint-Maurice, André Muller, Jacques Meynadier, P. Ainaud [et al.]; tł. z fr. Beatrycze Delorme. - Warszawa : Gebethner & Ska,
12.	Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii / Frank Flake, Boris Lutomsky; red. wyd. pol. Andrzej Kübler. - Wyd. 1 pol. - Wrocław : Urban & Partner, cop. 2005.

Literatura uzupełniająca:

1.	Anestezjologia – pod red. A. Kübler wyd. Medycyna Praktyczna 2001.
2.	Anestezjologia - red. P.Rosenberg, J.Kanto , L.Nuutinen . Novus Orbis Gdańsk 1998.
3.	Mnogie i wielonarządowe obrażenia ciała / red. Leszek Brongel, Krzysztof Duda; Wiesław Jarzynowski [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL
4.	Intensywna Terapia – W.E. Hurford .wyd. Medycyna Praktyczna 2003.
5.	Leczenie bólu : metody, leki, psychologia = Schmerztherapie : medikamentös, interventionell, psychologisch / Hans Christoph Diener, Christoph Maier, Ralf Baron [et al.]; red. wyd. pol. Andrzej Kübler; tł. z niem. Grażyna Durek [et al.]. - Wyd. 1 pol. - Wrocław : Urban & Partner, cop. 2005.
6.	Podręcznik anestezjologii pediatricznej / [red.]: Claude Saint-Maurice, Isabelle Murat, Claude Ecoffey ; [aut.: Jean Camboulives et al. ; tł. z jęz. fr.: Agnieszka Bilińska et al.].- Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1994.

.....
Koordynator modułu (przedmiotu)
podpis

.....
Dyrektor Instytutu
pieczęć i podpis